

VATTENMYNDIGHETEN NORRA ÖSTERSJÖN

Sammanträde med vattendelegationen för Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt

Datum:

24 februari 2021

Plats:

Skype

Närvarande:

Ledamöter:

Minoo Akhtarzand, ordförande (Landshövding)

Lena Tilly

Peder Eriksson

Anne-Li Fiskesjö

Ellinor Vikman Rindevall (justerare)

Petter Ström

Klas Lundbergh

Stefan Löfgren

Cathrin Bergenstråhle

Johanna Lindgren

Förhindrade/frånvarande

Annika Israelsson

Lennart Gladh

Övriga:

Anna Linusson, Vattenmyndighetens kansli (ordförande punkt 1–5)

Jenny Caruso (sekreterare), Vattenmyndighetens kansli

Malin Pettersson, Vattenmyndighetens kansli

Nazanin Mahmoudi, Vattenmyndighetens kansli

Martin Erlandsson Lampa, Vattenmyndighetens kansli

Malin Willför, Vattenmyndighetens kansli

Anna Karlsson, Vattenmyndigheten för Södra Östersjöns vattendistrikt

Mats Johansson, Länsstyrelsen Västerbottens län

1. Ordförande öppnar mötet

Vattenvårdsdirektör Anna Linusson, ordförande under första delen av mötet, hälsade alla välkomna och förklarade mötet öppnat.

Vattendelegationen hälsade Johanna Lindgren välkommen som adjungerad ledamot från Länsstyrelsen i Stockholms län. Delegationerna presenterade sig kort.

2. Justerare utses

Ellinor Vikman Rindevall utsågs att jämte ordföranden justera protokollet.

3. Godkännande av dagordningen

Två övriga punkter hade anmälts före mötet. Dagordningen fastställdes enligt presenterat förslag.

4. Protokoll från föregående möte

Protokollet från föregående möte godkändes och lades till handlingarna.

5. Aktuella frågor (information och diskussion)

a. Plan för utskick till delegationerna 2021

Jenny Caruso redovisade preliminär plan för när utskick ska göras inför delegationsmötena under 2021, och vad utskicken ska innehålla. Den 6 oktober kommer ett samlat, reviderat beslutsunderlag att skickas inför det nationella delegationsmötet den 20 oktober. Nästa utskick efter det blir den 16 november och är det sista utskicket innan beslutsmötet. Kanslierna har tagit fram tre alternativ för vad utskicket i november ska innefatta:

1. Enbart en lista över viktiga ändringar sedan 6 oktober
2. Lista över viktiga ändringar + valda delar av beslutsmaterialet, till exempel MKN-kapitlet och andra utdrag ur FP/ÅP
3. Hela distriktpaketet igen

För- och nackdelar med de olika alternativen presenterades (se bild 8 bilaga 1). Delegationen behöver senast på junimötet ta ställning till vilket alternativ de föredrar. Flertalet delegater menade att alternativ 2 låter mest rimligt men slutligt besked lämnas på junimötet när vi vet vilka synpunkter som inkommit under samrådet och vad de har lett till för frågeställningar att hantera.

Delegationen diskuterade eventuellt behov av att lägga in fler möten under hösten. Flera delegater framförde att det vore bra med 1–2 extra möten. Enligt tidigare erfarenhet kan det behövas avstämningar i flera olika frågor inför besluten.

Kansliet går ut med förfrågan om lämpliga datum.

b. Lägesrapport från samrådsmöten

Vid denna punkt anslöt Landshövdingen till mötet och tog över som ordförande.

Jenny Caruso informerade om genomförda och planerade samrådsmöten.

Hittills har fyra länsvisa samrådsmöten anordnats via Skype. Deltagare har i första hand varit tjänstepersoner från kommuner och länsstyrelser. Det har även funnits representanter från bland annat LRF, vattenorganisationer och centrala myndigheter. Deltagarna har ställt frågor om hur åtgärderna ska tolkas, hur vattenmyndigheten arbetar med undantag och KVM m.m.

Generellt verkar kunskapen om vattenförvaltning ha ökat hos kommunerna. Det är tydligare nu vad som blir konsekvenserna av vattenmyndigheternas åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormerna för vatten. Samrådet gör att frågan får extra fokus. Även återrapporteringen har hjälpt till att öka medvetandet hos kommunerna.

c. Intern kansliinformation

Anna Linusson informerade om en del av det interna arbetet på vattenmyndigheternas kanslier. Delegationen diskuterade resurs- och kompetensfrågor. Vattenförvaltningsarbetet är komplext och spänner över många olika sakområden. Det behövs mer resurser på alla nivåer i arbetet. Länsstyrelserna har kommit överens om ett gemensamt äskande för mer resurser för både vattenmyndigheternas och beredningssekretariatens arbete.

Sverige har tillsammans med övriga medlemsstater i EU fått en skrivelse (EU-pilot) angående hur de nationella systemen för säkerställande av efterlevnad fungerar i förhållande till vattendirektivet. I skrivelsen finns ett antal frågor som ska besvaras, bland annat rörande lagstiftning och hur berörda myndigheter arbetar för att genomföra vattendirektivet. Utgångspunkten är att åtgärdstakten bedöms vara för låg och att målen inte kommer att nås. Vattenmyndigheterna har lämnat underlag till Sveriges samlade svar. Vattenmyndighetens kansli skickar EU-piloten till delegationen för kännedom.

d. Myndigheternas åtgärder i regleringsbrevet?

Anna Linusson lyfte en fråga till delegationen för diskussion och reflektion: hur kan vi skynda på myndigheternas genomförande av sina åtgärder i åtgärdsprogrammet?

Datum

2021-02-24

Vattendelegationerna beslutar, på uppdrag av Regeringen, om åtgärder riktade till myndigheter och kommuner. Dessa administrativa åtgärder ska leda till att fysiska åtgärder genomförs. I dagsläget är åtgärdstakten generellt för låg för att miljö kvalitetsnormerna ska följas. Hur kan vi skynda på genomförandet av åtgärder i åtgärdsprogrammet? Anna Linusson menar att ett sätt skulle kunna vara att myndigheterna i sina regleringsbrev får i uppdrag att avrapportera hur det går med åtgärds genomförandet för att därmed bidra till att arbetet får hög prioritet.

Flera ledamöter instämde i att styrningen av uppdragen inom vattenförvaltningsarbetet behöver förbättras. Det kan finnas flera olika sätt att göra detta. Delegationen ansåg att behovet av bättre styrning borde lyftas till regeringen.

Anna Linusson tar med frågan till övriga vattenvårdsdirektörer. Om vi ska agera behöver vi göra det samlat och alla vattendelegationer behöver stå bakom.

e. Svar på skrivelsen från SVAF

Svar på skrivelsen från Svensk vattenkraftförening (SVAF) skickades den 5 februari.

6. Beslut om samråd för vatten som påverkas av vattenkraft

Anna Linusson redovisade bakgrunden till varför dessa delar av underlaget kommer in senare i samrådet. Delegationen har fått ett utkast till underlag skickat till sig den 7 februari och kompletterande material den 12 februari.

Anna Karlsson, vattensamordnare vid Södra Östersjöns vattendistrikt, gick övergripande igenom hur processen med att ta fram samrådsmaterialet sett ut, vilka analyser som gjorts och vilket resultat det har blivit.

I analysen har ingått de vattenförekomster som är påverkade av vattenkraft och som ingår i områden som berörs av prövning enligt NAP 2022–2024.

Bland dessa har vattenförekomster som bedöms ha "väsentligt ändrad fysisk karaktär på grund av vattenkraft" identifierats. Utfallet var 91 vattenförekomster i hela landet, varav två i Norra Östersjöns vattendistrikt.

I den vidare analysen ingick två viktiga huvudmoment:

- Bedömning om kriterierna för KMV är uppfyllda
- Bedömning om kriterierna för undantag är uppfyllda

Utfallet blev att 56 vattenförekomster i hela landet bedömdes uppfylla kriterierna för KMV. Ingen av dessa finns i Norra Östersjöns vattendistrikt.

Datum

2021-02-24

För samtliga berörda vattenförekomster i Norra Östersjöns vattendistrikt föreslås normen god ekologisk status med tidsfrist. Kriterierna för mindre stränga krav (MSK) anses inte vara uppfyllda (förutsättningar för MSK: se bild 25–29 bilaga 2).

Anna Karlsson redovisade vilka justeringar och kompletteringar som har gjorts i underlaget sedan utskicket till delegationerna, eller ska göras innan samrådets start (se bild 35 bilaga 2). Några av dessa justeringar är resultatet av synpunkter från de andra delegationerna.

Diskuterades i delegationen att det är problematiskt att vägledning för arbetet är sena. Samverkansprocesserna för omprövningen har redan dragit igång samtidigt som vägledning i stor utsträckning saknas. Anna Karlsson konstaterade att vattenmyndigheterna inte styr över tidplanen och att vi har fått arbeta med de vägledning och underlag som finns. I Norra Östersjöns vattendistrikt är vi dock trygga med resultaten från analysen och att det är god ekologisk status som gäller för de berörda vattenförekomsterna.

Enskilda delegater framförde synpunkter på underlaget enligt sammanfattningen nedan:

- Vattenmyndigheterna föreslår tidsfrist till 2033 för vissa av dessa vattenförekomster, med hänvisning till naturlig återhämtning. Det är en felaktig användning av det naturvetenskapliga begreppet. Vore bättre att tillämpa tidsfrist till 2027 och att revidera MKN senare om det behövs. Annars borde vi åtminstone förklara att det egentligen inte handlar om "naturlig återhämtning" utan är en lösning som tagits till pga. juridiska begränsningar och det faktum att vi behöver anpassa oss till tidplanen för provningar enligt NAP.
- I avsnittet *Bedömning av åtgärder för att förbättra den fysiska karaktären för att nå god ekologisk status* finns en skrivning som kan tolkas som att utebliven elproduktion från vattenkraften skulle kunna ersättas med exempelvis vindkraft. Formuleringen behöver ses över.
- I avsnittet *Omöjligt att uppnå god status* hänvisas till en referens som utgörs av en ej publicerad presentation. Ta bort.
- Oroande att man inte har haft möjlighet att ta hänsyn till klimatförändringarnas effekter i analyserna.
- KMV och mindre stränga krav borde ha tillämpats i större utsträckning. Troligen ger lagstiftningen betydligt mer utrymme än vad som gjorts.

Synpunkterna diskuterades.

Angående klimatförändringarnas effekter så krävs det bättre underlag för att kunna väga in det i analyserna. Klimatförändringarnas effekter går inte att bedöma utifrån schablonmässiga underlag. SMHI arbetar mycket med detta. Självklart är det viktigt att få med i det kommande arbetet. Inom de prövningsgrupper där samverkansprocessen har kommit igång finns det

Datum

2021-02-24

delgrupper som gjort simuleringar utifrån ett ändrat klimat. Så på lokal skala görs en del analyser som kan hjälpa till att förbättra underlagen även på andra håll.

Angående tillämpning av mindre stränga krav och KMV så har det tydliggjorts i lagstiftningen att vattenmyndigheterna ska tillämpa det när kraven/kriterierna är uppfyllda. Vattenmyndigheterna har gjort noggranna bedömningar med utgångspunkt i de kriterier som gäller och landat i detta resultat. Om någon bedömer att det förekommer fel i analysen behöver det anges mer konkret vari felet ligger.

Vattenmyndighetens kansli tar med sig framförda synpunkter och undersöker vilka ändringar som är möjliga att göra innan samrådsmaterialet skickas ut. Kansliet återkopplar till delegationen.

Vattendelegationen fattade beslut enligt nedan:

Vattendelegationen för Norra Östersjöns vattendistrikt beslutar att de föreslagna miljö kvalitetsnormerna för vatten med påverkan från vattenkraft skickas ut på samråd, med de förslag till justeringar och förtydliganden från projektgruppen som presenterades på mötet.

7. Kommande möten

Vattendelegationen var överens om att det behövs 1–2 ytterligare möten för avstämning innan beslut, troligen i augusti-september, samt att kommande möte behöver vara längre än en halvdag. Vattenmyndighetens kansli skickar ut förslag på datum.

8. Övriga frågor

- **Hur tar vi tillvara på den kunskap som finns hos kommunerna?**

Ellinor Vikman Rindevall hade innan mötet anmält en övrig fråga enligt ovan. Det finns en upplevelse hos flera kommuner att de inte blir lyssnade på och att deras inspel inte tas om hand av vattenmyndigheterna eller andra berörda instanser. Trots att man pekat på saker som inte stämmer så ser man ingen förändring och ingen myndighet upplevs ta ett övergripande ansvar. Detta minskar trovärdigheten och bidrar till frustration. Ellinor Vikman Rindevall önskar diskutera med övriga i delegationen hur vi ska hantera detta.

Delegationen konstaterade att frågan behövde diskuteras ordentligt och beslutade därför att det skulle avsättas mer tid på kommande möte för att hinna diskutera frågan mer ingående. Ellinor Vikman Rindevall skickar över sina anteckningar i denna fråga till samtliga delegater, som ett underlag för kommande diskussion.

Datum

2021-02-24

- **Diskussion om referensvärden för fosfor, harmonisering mellan länder**

Petter Ström hade anmält en övrig fråga rörande referensvärden för fosfor. Även denna fråga ska tas upp på ett kommande möte.

9. Mötet avslutas

Ordförande tackade deltagarna och kansliet för engagemanget och förklarade därefter mötet avslutat.

Vid protokollet: Jenny Caruso

Justeras:

Minoo Akhtarzand (ordf.)

Ellinor Vikman Rindevall

Bilagor:

Powerpointpresentationer från mötet samlade i bilaga 1–2.

Uppföljningspunkter:

Vad	Ansvarig
Skicka EU-piloten till delegationen för kännedom.	Anna L
Ta med frågan om förbättrad styrning av vattenförvaltningsarbetet till övriga vattenvårdsdirektörer.	Anna L
Skicka ut förslag på datum för extra möte(n) efter sommaren.	Jenny C